Downloaded via the EU tax law app / web

62014CJ0493
UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

21 päivänä heinäkuuta 2016 (*1)

”Ennakkoratkaisupyyntö — Valtiontuki — Ympäristöverojen alennusten muodossa toteutettava tukiohjelma — Asetus (EY) N:o 800/2008 — Tukimuodot, jotka voidaan todeta sisämarkkinoille soveltuviksi ja vapauttaa ilmoitusvelvollisuudesta — Poikkeuksen edellytysten pakottavuus — 3 artiklan 1 kohta — Tukiohjelmaan sisältyvä nimenomainen viittaus tähän asetukseen”

Asiassa C-493/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesfinanzgericht (liittovaltion verotuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 31.10.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 6.11.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Dilly’s Wellnesshotel GmbH

vastaan

Finanzamt Linz,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta sekä tuomarit A. Arabadjiev, C. G. Fernlund, S. Rodin ja E. Regan (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 21.1.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

—

Dilly’s Wellnesshotel GmbH, edustajinaan M. Kroner, Rechtsanwalt, ja K. Caspari,

—

Itävallan hallitus, asiamiehinään C. Pesendorfer ja M. Klamert,

—

Viron hallitus, asiamiehenään K. Kraavi-Käerdi,

—

Euroopan komissio, asiamiehinään R. Sauer, P. N?me?ková ja K. Herrmann,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.3.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1

Ennakkoratkaisupyyntö koskee tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi [SEUT 107 ja SEUT 108] artiklan mukaisesti 6.8.2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 800/2008 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) (EUVL 2008, L 214, s. 3) 17 artiklan 1 alakohdan ja 25 artiklan tulkintaa.

2

Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat palveluja tarjoava yritys Dilly’s Wellnesshotel GmbH ja Finanzamt Linz (Linzin verovirasto, Itävalta) ja joka koskee veroviraston päätöstä hylätä kyseisen yrityksen hakemus vuoden 2011 energiaverojen palauttamisesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus (EY) N:o 659/1999

3

[SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL 1999, L 83, s. 1) 2 artiklassa, jonka otsikko oli ”Uudesta tuesta ilmoittaminen”, säädettiin seuraavaa:

”1. Jollei [SEUT 109] artiklan tai sen muiden asiaa koskevien määräysten nojalla annetuissa asetuksissa toisin säädetä, asianomaisen jäsenvaltion on riittävän ajoissa ilmoitettava komissiolle kaikista suunnitelmistaan myöntää uutta tukea. – –”

Asetus (EY) N:o 994/98

4

[SEUT 107 ja SEUT 108] artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin 7.5.1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 (EYVL 1998, L 142, s. 1) johdanto-osan neljännestä seitsemänteen perustelukappaleessa todettiin seuraavaa:

”(4)

komissio on soveltanut [SEUT 107 ja SEUT 108] artiklaa useissa päätöksissä; se on myös ilmaissut politiikkansa useissa tiedonannoissa; komissiolla olisi oltava mahdollisuus [SEUT 107 ja SEUT 108] artiklan soveltamisessa sillä olevan huomattavan kokemuksen ja sen kyseisten määräysten perusteella antamien yleisten asiakirjojen perusteella tehokkaan valvonnan varmistamiseksi ja hallinnon yksinkertaistamiseksi komission valvontaa heikentämättä antaa aloilla, joilla sillä on riittävää kokemusta yleisten soveltuvuusperusteiden määrittämiseksi, asetuksia tiettyjen tukimuotojen soveltuvuudesta [sisä]markkinoille [SEUT 107] artiklan 2 ja 3 kohdan määräysten mukaisesti sekä siitä, että kyseisiin tukimuotoihin ei sovelleta [SEUT 108] artiklan 3 kohdassa määrättyä menettelyä,

(5)

ryhmäpoikkeusasetukset lisäävät avoimuutta ja oikeusvarmuutta – –

(6)

komission olisi antaessaan asetuksia tiettyjen tukimuotojen vapauttamisesta [SEUT 108] artiklan 3 kohdassa määrätystä ilmoittamisvelvollisuudesta täsmennettävä – – valvontaan liittyvät ehdot, jotta varmistetaan tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvan tuen soveltuvuus [sisä]markkinoille,

(7)

komissio olisi oikeutettava, kun se antaa asetuksia tukimuotojen vapauttamisesta [SEUT 108] artiklan 3 kohdassa määrätystä ilmoittamisvelvollisuudesta, liittämään niihin muita yksityiskohtaisia edellytyksiä tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvan tuen [sisä]markkinoille soveltuvuuden varmistamiseksi”.

5

Kyseisen asetuksen 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Ryhmäpoikkeukset”, säädettiin seuraavaa:

”1. Komissio voi tämän asetuksen 8 artiklassa säädetyn menettelyn ja [SEUT 107] artiklan mukaisesti antamissaan asetuksissa säätää, että seuraavat tukimuodot soveltuvat [sisä]markkinoille ja että ne vapautetaan [SEUT 108] artiklan 3 kohdassa määrätystä ilmoitusvelvollisuudesta:

a)

tuet:

– –

iii)

ympäristönsuojelulle,

– –

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa asetuksissa on täsmennettävä kunkin tukimuodon osalta seuraavat seikat:

– –

e)

3 artiklan mukaiset valvontaehdot.

– –”

6

Kyseisen asetuksen 3 artiklassa, jonka otsikko oli ”Avoimuus ja valvonta”, säädettiin seuraavaa:

”1. Komissio asettaa antaessaan asetuksia 1 artiklan nojalla jäsenvaltioille yksityiskohtaisia sääntöjä kyseisten asetusten mukaisesti ilmoittamisvelvollisuudesta vapautettujen tukien avoimuuden ja valvonnan varmistamiseksi. Kyseiset säännöt käsittävät erityisesti 2, 3 ja 4 kohdassa määritellyt velvollisuudet.

– –”

7

Asetusta N:o 994/98 on muutettu 22.7.2013 annetulla neuvoston asetuksella (EU) N:o 733/2013 (EUVL 2013, L 204, s. 11), ja se on sen jälkeen kumottu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin 13.7.2015 annetulla neuvoston asetuksella (EU) 2015/1588 (EUVL 2015, L 248, s. 1).

Asetus N:o 800/2008

8

Asetuksen N:o 800/2008 johdanto-osan 5, 7 ja 46 perustelukappaleessa todettiin seuraavaa:

”(5)

Tällä asetuksella olisi myönnettävä poikkeus kaikille siinä säädetyt merkitykselliset edellytykset täyttäville tuille ja kaikille tukiohjelmille, joista myönnettävät yksittäiset tuet täyttävät kaikki tässä asetuksessa säädetyt merkitykselliset edellytykset. Läpinäkyvyyden varmistamiseksi ja tukien valvonnan tehostamiseksi jokaiseen tämän asetuksen nojalla myönnettävään yksittäiseen tukitoimenpiteeseen olisi sisällyttävä nimenomainen viittaus sovellettavaan II luvun säännökseen ja kansalliseen lainsäädäntöön, johon yksittäinen tuki perustuu.

– –

(7)

[SEUT 107] artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen, joka ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, olisi kuuluttava edelleen [SEUT 108] artiklan 3 kohdassa määrätyn ilmoitusvaatimuksen piiriin. – –

– –

(46)

Koska valtiontuesta ympäristönsuojelulle annettujen yhteisön suuntaviivojen soveltamisesta on riittävästi kokemusta, – – tietty ympäristöveron alennusten muodossa myönnettävä tuki olisi vapautettava ilmoitusvaatimuksesta.”

9

Asetuksen N:o 800/2008 1 artiklan, jonka otsikko oli ”Soveltamisala” ja joka sisältyi asetuksen I lukuun, jonka otsikko oli ”Yhteiset säännökset”, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan seuraaviin tukimuotoihin:

– –

d)

ympäristönsuojeluun myönnettävä tuki;

– –”

10

Kyseisen asetuksen 3 artiklan, jonka otsikko oli ”Poikkeuksen edellytykset” ja joka myös sisältyi samaan I lukuun, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tukiohjelmat, jotka täyttävät kaikki tämän asetuksen I luvussa säädetyt edellytykset ja tämän asetuksen II luvussa olevat asiaa koskevat säännökset, ovat [SEUT 107] artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla [sisä]markkinoille soveltuvia, ja ne vapautetaan [SEUT 108] artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että tällaisesta ohjelmasta myönnettävät yksittäiset tuet täyttävät kaikki tämän asetuksen edellytykset ja ohjelma sisältää nimenomaisen viittauksen tähän asetukseen siten, että siinä mainitaan tämän asetuksen nimi ja viite sen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä.”

11

Kyseisen asetuksen 25 artiklassa, jonka otsikko oli ”Ympäristöveron alennusten muodossa myönnettävä tuki” ja joka sisältyi asetuksen N:o 800/2008 II luvussa, jonka otsikko oli ”Eri tukimuotoja koskevat erityissäännökset”, olevaan 4 jaksoon, jonka otsikko oli ”Ympäristönsuojeluun myönnettävä tuki”, säädettiin seuraavaa:

”1. Ympäristöverojen alennusten muodossa toteutettavat ympäristönsuojelutukiohjelmat, jotka täyttävät [energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta 27.10.2003 annetun neuvoston] direktiivin 2003/96/EY [(EUVL 2003, L 283, s. 51)] edellytykset, ovat [SEUT 107] artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla [sisä]markkinoille soveltuv[i]a, ja ne vapautetaan [SEUT 108] artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että ne täyttävät tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetyt edellytykset.

– –”

12

Asetusta N:o 800/2008 on sen voimassaoloajan osalta muutettu 29.11.2013 annetulla komission asetuksella (EU) N:o 1224/2013 (EUVL 2013, L 320, s. 22). Sen voimassaoloaikaa on siten jatkettu 30.6.2014 asti. Asetus N:o 800/2008 on sen jälkeen kumottu tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti

17.6.2014 annetulla komission asetuksella (EU) N:o 651/2014 (EUVL 2014, L 187, s. 1).

Itävallan oikeus

13

Vuoden 2011 talousarvion saatelain, joka annettiin 30.12.2010 (Budgetbegleitgesetz 2011; BGBl. I, 111/2010; jäljempänä BBG 2011), mukaan palveluja tarjoavat yritykset on jätetty energiaverojen palautuksen ulkopuolelle.

14

Energiaverojen palauttamisesta annetun lain (Energieabgabenvergütungsgesetz, jäljempänä EAVG), sellaisena kuin se on muutettuna BBG 2011:n 72 §:llä, 2 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Oikeus palautukseen koskee ainoastaan sellaisia yrityksiä, joiden pääasiallinen toiminta todistettavasti koostuu aineellisten hyödykkeiden valmistuksesta ja jotka eivät toimita 1 §:n 3 momentissa mainittuja energiamuotoja tai 1 §:n 3 momentissa mainittujen energiamuotojen avulla tuotettua lämpöä (höyry tai lämmin vesi).”

15

Kyseisen 2 §:n ajallinen soveltamisala vahvistetaan EAVG:n 4 §:n 7 momentissa, jossa säädetään seuraavaa:

”[EAVG:n] 2 ja 3 §:ää sovelletaan, Euroopan komission hyväksyntää edellyttäen, palautushakemuksiin, jotka koskevat 31.12.2010 jälkeen alkanutta jaksoa.”

16

EAVG:n valmisteluasiakirjoissa todetaan tämän lain 4 §:n 7 momentin osalta seuraavaa:

”Muutettujen säännösten soveltamisen edellytyksenä on, että Euroopan komissio hyväksyy ne. Tämä muutos tulee voimaan energiankäytön osalta 31.12.2010 jälkeen. Palveluja tarjoavien yritysten hakemuksia, jotka koskevat 31.12.2010 jälkeisiä jaksoja, ei siten enää hyväksytä. Jos komissio toteaa EAVG:n muutoksen sallituksi valtiontueksi, lain soveltaminen rajoitetaan koskemaan vain tuotantoyrityksiä 1.1.2011 lähtien siten, ettei palveluja tarjoavilla yrityksillä ole enää oikeutta saada palautusta kuluttamastaan energiasta maksamastaan energiaverosta. Jos komissio ei hyväksy muutosta, nykyinen oikeustila pysyy muuttumattomana siten, että sekä tuotantoyrityksillä että palveluja tarjoavilla yrityksillä on oikeus energiaverojen palautukseen.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17

Dilly’s Wellnesshotel jätti 29.12.2011 hakemuksen energiaverojen palauttamiseksi vuodelta 2011.

18

Hakemus hylättiin 21.2.2012 annetulla päätöksellä, jossa viitattiin BBG 2011:ssä annettuihin uusiin säännöksiin, joiden mukaan ainoastaan tuotantoyrityksillä oli oikeus energiaverojen palautukseen 1.1.2011 lähtien. Dilly's Wellnesshotelin Unabhängiger Finanzsenatissa (itsenäinen verojaosto, Itävalta), jonka tilalle on tullut Bundesfinanzgericht (liittovaltion verotuomioistuin, Itävalta), nostama kanne hylättiin.

19

Verwaltungsgerichtshof (hallintotuomioistuin, Itävalta) katsoi 19.3.2013 antamassaan ratkaisussa (2013/15/0053), että tämän tuomioistuimen 22.8.2012 julistaman tuomion (2012/17/0175) johdosta palveluja tarjoaville yrityksille olisi pitänyt myöntää energiaveron palautus vielä tammikuulta 2011. Saman tuomioistuimen mukaan komissio ei ollut kyseisen vuoden tammikuussa vielä hyväksynyt asetuksen N:o 800/2008 mukaisesti tehdyssä ilmoituksessa tarkoitettua uutta lainsäädäntöä, koska ilmoitus kattoi vasta 1.2.2011 alkavan jakson.

20

Dilly’s Wellnesshotel täydensi muutoksenhakuaan Unabhängiger Finanzsenatissa vaatimalla erityisesti energiaveron palauttamista koskevan hakemuksensa hyväksymistä kaikilta osin tammikuun ja joulukuun 2011 väliseltä ajalta. Dilly’s Wellnesshotel katsoi, että jos EAVG:n 2 §:n 1 momentin soveltaminen yhdessä sen 4 §:n 7 momentin kanssa olisi vastoin unionin oikeutta, BBG 2011:llä käyttöön otettuja uusia säännöksiä ei voitaisi soveltaa ja palveluja tarjoavilla yrityksillä olisi edelleen oikeus saada energiaveroista palautusta sekä koko vuodelta 2011 että sen jälkeiseltä ajalta.

21

Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että EAVG:n alkuperäisen version (BGBl. 201/1996) 2 §:n 1 momentissa säädettiin, että oikeus energiaverojen palautukseen olisi yrityksillä, joiden pääasiallista toimintaa on ”aineellisten hyödykkeiden valmistus”. Palvelujen tarjoaminen jätettiin energiaveron palauttamisen ulkopuolelle.

22

Yhteisöjen tuomioistuin katsoi 8.11.2001 antamassaan tuomiossa Adria-Wien Pipeline ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke (C-143/99, EU:C:2001:598), että sellaisia kansallisia toimenpiteitä, joissa säädetään maakaasusta ja sähköstä kannetun energiaveron osittaisesta palauttamisesta ainoastaan sellaisille yrityksille, joiden pääasiallinen toiminta todistettavasti koostuu aineellisten hyödykkeiden valmistuksesta, on pidettävä SEUT 107 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena.

23

Energiaverojen palauttamista koskevaa Itävallan säännöstöä on muutettu sen jälkeen useaan kertaan.

24

Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on epävarma energiaverojen palauttamista koskevien, BBG 2011:ssä annettujen uusien säännösten yhteensopivuudesta asetuksen N:o 800/2008 kanssa.

25

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin epäilee ensinnäkin sitä, onko Itävallan tasavallalla oikeus vedota asetuksen N:o 800/2008 25 artiklassa säädettyyn vapautukseen pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännöstön yhteydessä, vaikka kyseisen asetuksen I luvussa säädetyt kolme edellytystä eivät täyty.

26

Ensimmäiseksi kyseiseen säännöstöön ei sisälly viittausta asetukseen N:o 800/2008 eikä viitettä asetuksen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Toiseksi kyseisen asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään, että yhteenveto kyseistä tukitoimenpidettä koskevista tiedoista on toimitettava komissiolle 20 työpäivän kuluessa siitä, ”kun – – tukiohjelma tulee voimaan”, joten sen toimittaminen on tässä tapauksessa myöhästynyt. Kolmanneksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, ettei kyseisen tukitoimenpiteen tekstiä ole julkaistu internetissä asetuksen N:o 800/2008 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti, koska komissiolle ilmoitetusta internetosoitteesta ei ole päässyt eikä edelleenkään pääse kyseessä olevaan tekstiin.

27

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toiseksi, voidaanko tukitoimeen soveltaa asetuksen N:o 800/2008 25 artiklassa säädettyä vapautusta, vaikka kyseisen asetuksen II luvussa säädetyt edellytykset eivät täyty. Pääasiassa kyseessä oleva tukiohjelma ei etenkään pienennä tai ehkäise ympäristöhaittoja eikä edistä luonnonvarojen järkiperäistä käyttöä tai energiansäästöä. Kyseisellä tuomioistuimella on sen vuoksi epäilyjä siitä, onko pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännöstö kyseisen asetuksen 17 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuun ”ympäristönsuojeluun” myönnettävää tukea.

28

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoittaa kolmanneksi epäilevänsä, täyttyykö asetuksen N:o 800/2008 25 artiklan 3 kohdassa säädetty edellytys, jonka mukaan veronalennukset myönnetään enintään kymmenen vuoden jaksoille, sillä pääasiassa kyseessä olevassa tukiohjelmassa ei nimenomaisesti rajoiteta ajanjaksoa, jona veronpalautuksia myönnetään, eikä siinä viitata komissiolle 7.2.2011 toimitetussa vapauttamisilmoituksessa mainittuun ajanjaksoon.

29

Näin ollen Bundesfinanzgericht on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1)

Onko unionin oikeuden kanssa ristiriidassa se, että tukia koskevassa lainsäädännössä vedotaan asetuksen [N:o 800/2008] 25 artiklassa säädettyyn erityismenettelyyn, jotta kyseinen tuki voidaan vapauttaa SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätystä ilmoitusvelvollisuudesta, vaikka siinä ei noudateta [kyseisen asetuksen] I luvussa säädettyjä eri velvoitteita eikä se myöskään sisällä minkäänlaista viittausta mainittuun asetukseen?

2)

Onko unionin oikeuden kanssa ristiriidassa se, että tukia koskeva lainsäädäntö perustuu asetuksen [N:o 800/2008] 25 artiklan mukaiseen erityismenettelyyn, jota sovelletaan

ympäristönsuojelutukiin, vaikka kyseisen asetuksen II luvussa säädetyt edellytykset, eli ympäristönsuojelutoimenpiteiden ja/tai energiansäästötoimenpiteiden edistäminen [kyseisen] asetuksen 17 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetulla tavalla, eivät täyty?

3)

Onko unionin oikeus esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, johon ei sisälly mitään ajallista rajoitusta eikä viittausta vapauttamisilmoituksessa ilmoitettuun jaksoon, minkä seurauksena asetuksen [N:o 800/2008] 25 artiklan 3 kohdassa edellytetty energiaveron palautuksen rajoittaminen kymmeneen vuoteen ilmenee ainoastaan vapauttamisilmoituksesta?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

30

Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko asetuksen N:o 800/2008 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että jos pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen tukiohjelmaan ei sisälly nimenomaista viittausta tähän asetukseen siten, että siinä mainitaan asetuksen nimi ja viite sen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä, kyseinen säännös on esteenä sille, että tukiohjelman katsottaisiin täyttävän edellytykset sen vapauttamiseksi kyseisen asetuksen 25 artiklan 1 kohdan nojalla SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta.

31

Tässä yhteydessä on muistutettava, että ilmoitusvelvollisuus on yksi keskeisistä seikoista valvontajärjestelmässä, joka EUT-sopimuksessa on perustettu valtiontukien alalla. Tässä järjestelmässä jäsenvaltioilla on velvollisuus yhtäältä ilmoittaa komissiolle kustakin toimenpiteestä, jolla on tarkoitus myöntää tai muuttaa SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, ja toisaalta olla SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti toteuttamatta tällaista toimenpidettä niin kauan kuin mainittu toimielin ei ole tehnyt kyseistä toimenpidettä koskevaa lopullista päätöstä (tuomio 8.12.2011, France Télécom v. komissio, C-81/10 P, EU:C:2011:811, 58 kohta).

32

Asianomaisen jäsenvaltion velvollisuus ilmoittaa komissiolle kaikista uusista tuista täsmennetään asetuksen N:o 659/1999 2 artiklassa.

33

SEUT 109 artiklan mukaisesti Euroopan unionin neuvosto voi antaa aiheelliset asetukset SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan soveltamisesta ja etenkin vahvistaa ne edellytykset, joilla SEUT 108 artiklan 3 kohtaa sovelletaan, sekä ne tukimuodot, joihin viimeksi mainitussa määräyksessä tarkoitettua menettelyä ei sovelleta.

34

Lisäksi komissio voi SEUT 108 artiklan 4 kohdan mukaan antaa niitä valtiontukimuotoja koskevia asetuksia, jotka neuvosto on SEUT 109 artiklan mukaisesti määrittänyt sellaisiksi, jotka voidaan vapauttaa SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätystä menettelystä.

35

Asetus N:o 994/98 on siten annettu EY:n perustamissopimuksen 94 artiklan (josta on tullut EY 89 artikla, josta puolestaan on tullut SEUT 109 artikla) nojalla, ja asetus N:o 800/2008 on sen jälkeen annettu asetuksen N:o 994/98 nojalla.

36

Tästä seuraa, että vaikka jäsenvaltioilla on perussopimusten mukainen ja valtiontukien valvontajärjestelmän keskeisiin seikkoihin kuuluva velvollisuus ilmoittaa etukäteen kaikista toimenpiteistä, joilla on tarkoitus myöntää tai muuttaa uutta tukea, jäsenvaltio voi kuitenkin vedota mahdollisuuteen vapautua ilmoitusvelvollisuudestaan, jos sen toteuttama tukitoimi täyttää asetuksessa N:o 800/2008 säädetyt asiaa koskevat edellytykset. Asetuksen N:o 800/2008 johdanto-osan seitsemännestä perustelukappaleesta ilmenee kääntäen, että valtiontuet, joka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, kuuluvat edelleen SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätyn ilmoitusvelvollisuuden piiriin.

37

Tästä seuraa, että – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 1 kohdassa – asetus N:o 800/2008 ja siinä säädetyt edellytykset merkitsevät lievennystä yleisestä säännöstä eli ilmoitusvelvollisuudesta ja niitä on sen vuoksi tulkittava suppeasti.

38

Asetuksen N:o 994/98 johdanto-osan neljännessä ja viidennessä perustelukappaleessa esitetyt tavoitteet, joihin yleisillä tukimuotokohtaisilla ryhmäpoikkeusasetuksilla pyritään, vahvistavat tätä lähestymistapaa. Komissiolla on nimittäin oikeus tällaisten asetusten antamiseen kilpailusääntöjen tehokkaan valvonnan varmistamiseksi valtiontukien alalla ja hallinnon yksinkertaistamiseksi heikentämättä kuitenkaan komission tällä alalla suorittamaa valvontaa, minkä lisäksi tällaisten asetusten tavoitteena on myös läpinäkyvyyden ja oikeusvarmuuden lisääminen. Näissä asetuksissa ja siten myös asetuksessa N:o 800/2008 säädettyjen edellytysten noudattaminen mahdollistaa näiden tavoitteiden täysimääräisen saavuttamisen varmistamisen.

39

Tässä tapauksessa vaikuttaa kiistattomalta, että kyseessä olevasta kansallisesta säännöstöstä ei ole tehty komissiolle asetuksen N:o 659/1999 2 artiklan mukaista ilmoitusta ja että ainut ilmoitusvelvollisuutta koskeva poikkeus, jota voitaisiin soveltaa, on asetuksen N:o 800/2008 25 artiklassa säädetty poikkeus.

40

Asetuksen N:o 800/2008 25 artiklan, joka sisältyy tämän asetuksen II lukuun, jonka otsikko on ”Eri tukimuotoja koskevat erityissäännökset”, 1 kohdan mukaan ympäristöverojen alennusten muodossa toteutettavat ympäristönsuojelutukiohjelmat, jotka täyttävät direktiivin 2003/96 edellytykset ja asetuksen N:o 800/2008 25 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetyt edellytykset, ovat sisämarkkinoille soveltuvia ja ne vapautetaan SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta.

41

Asiassa ei ole tarpeen arvioida toisessa ja kolmannessa ennakkoratkaisukysymyksessä käsiteltyjä

edellytyksiä, joihin asetuksen N:o 800/2008 25 artiklassa viitataan, vaan on syytä todeta, että saman asetuksen 3 artiklan, joka sisältyy kyseisen asetuksen I lukuun, jonka otsikko on ”Yhteiset säännökset”, 1 kohdan mukaan tukiohjelma voidaan vapauttaa tästä ilmoitusvelvollisuudesta vain sen edellytyksen täyttyessä, että ohjelma sisältää muun muassa nimenomaisen viittauksen tähän asetukseen siten, että siinä mainitaan tämän asetuksen nimi ja viite sen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

42

Pääasian oikeudenkäynnissä on kiistatonta, ettei kyseessä olevaan tukiohjelmaan sisälly tällaista viittausta asetukseen N:o 800/2008.

43

Itävallan hallitus on huomauttanut tästä asiasta istunnossa, että asetukseen N:o 800/2008 kohdistuvan viittauksen puuttuminen pääasiassa kyseessä olevasta tukiohjelmasta on myöhemmin korjattu tätä varten hyväksytyllä kansallisella täytäntöönpanotoimella, josta on ilmoitettu komissiolle vuoden 2014 aikana asetuksen N:o 651/2014 nojalla.

44

On kuitenkin riittävää huomauttaa, että kyseisellä toimenpiteellä ei sen mahdollisesta oikeudellisesta luonteesta riippumatta voida missään tapauksessa korjata asetukseen N:o 800/2008 kohdistuvan viittauksen puuttumista pääasiassa kyseessä olevasta kansallisesta säännöstöstä ajanjaksona, josta asiassa on kyse.

45

On myös syytä todeta julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen 54 ja 55 kohdassa todetun mukaisesti, että tiettyyn tukiohjelmaan sisältyvän asetukseen N:o 800/2008 kohdistuvan viittauksen pakollisuus edellytyksenä sille, että jäsenvaltio voi vedota tässä asetuksessa säädettyyn vapautukseen kyseisen tukiohjelman yhteydessä, ilmenee suoraan kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdan sanamuodosta, sillä kyseisessä kohdassa säädetään, että tukiohjelmat, jotka täyttävät muun muassa ”kaikki [asetuksen N:o 800/2008] I luvussa säädetyt edellytykset”, vapautetaan ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että tällaisesta ohjelmasta myönnettävät yksittäiset tuet täyttävät ”kaikki tämän asetuksen edellytykset” ja ohjelma ”sisältää nimenomaisen viittauksen” kyseiseen asetukseen.

46

Sekä tavoite, johon asetuksen N:o 800/2008 3 artiklan 1 kohdalla pyritään, että tämän säännöksen asiayhteys tukevat tätä tulkintaa.

47

Kyseisen säännöksen asiayhteydestä on ensinnäkin syytä todeta yhtäältä, että asetuksen N:o 800/2008 3 artiklan otsikko on ”Poikkeuksen edellytykset” ja että tämä merkitsee sitä, että tässä artiklassa säädettyjen edellytysten noudattaminen on välttämätöntä, jotta tietty tukitoimenpide olisi tämän asetuksen nojalla vapautettu ilmoitusvelvollisuudesta. Asetuksen N:o 800/2008 3 artiklan 1 kohtaa on toisaalta tulkittava ottaen huomioon saman asetuksen johdanto-osan perustelukappaleet ja erityisesti viides perustelukappale, jonka mukaan asetuksella olisi myönnettävä poikkeus kaikille siinä säädetyt ”merkitykselliset edellytykset” täyttäville tuille ja kaikille tukiohjelmille, joista myönnettävät yksittäiset tuet täyttävät ”kaikki tässä asetuksessa säädetyt merkitykselliset edellytykset”.

48

Toiseksi myös tavoite, johon asetukseen N:o 800/2008 kohdistuvaa nimenomaista viittausta koskevalla vaatimuksella pyritään, on johdettavissa samasta viidennestä perustelukappaleesta, jossa todetaan, että ”läpinäkyvyyden varmistamiseksi ja tukien valvonnan tehostamiseksi jokaiseen tämän asetuksen nojalla myönnettävään yksittäiseen tukitoimenpiteeseen olisi sisällyttävä nimenomainen viittaus sovellettavaan II luvun säännökseen ja kansalliseen lainsäädäntöön, johon yksittäinen tuki perustuu”.

49

Myös asetuksen N:o 994/98 3 artiklan 1 kohdassa säädetään yleisemmin, että ”komissio asettaa antaessaan asetuksia 1 artiklan nojalla jäsenvaltioille yksityiskohtaisia sääntöjä kyseisten asetusten mukaisesti ilmoittamisvelvollisuudesta vapautettujen tukien avoimuuden ja valvonnan varmistamiseksi – –”. Saman asetuksen johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan myös, että ”ryhmäpoikkeusasetukset lisäävät avoimuutta ja oikeusvarmuutta – –”.

50

Kuten komissio katsoo ja kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 58 kohdassa, viittaamalla tietyssä tukitoimenpiteessä nimenomaisesti asetukseen N:o 800/2008 voidaan nimittäin auttaa sekä tuensaajia että niiden kilpailijoita ymmärtämään syyt, joiden perusteella kyseinen toimenpide voidaan panna täytäntöön, vaikka siitä ei ole ilmoitettu komissiolle eikä komissio ole hyväksynyt sitä. Tällainen viittaus mahdollistaa siten komission harjoittaman valvonnan mutta antaa myös asianomaisille kolmansille osapuolille tietoa suunnitelluista tukitoimenpiteistä, jolloin ne voivat tarvittaessa käyttää menettelyllisiä oikeuksiaan.

51

Kaiken edellä esitetyn perusteella on todettava, että asetuksen N:o 800/2008 3 artiklan 1 kohdassa säädetty edellytys, jonka mukaan tukiohjelman vapauttaminen SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta edellyttää, että tukiohjelmaan sisältyy nimenomainen viittaus kyseiseen asetukseen, ei ole pelkkä muotoseikka vaan se on luonteeltaan pakottava siten, että sen noudattamatta jättäminen estää tästä velvollisuudesta vapauttamisen kyseisen asetuksen nojalla.

52

Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 800/2008 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että jos pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen tukiohjelmaan ei sisälly nimenomaista viittausta tähän asetukseen siten, että siinä mainitaan asetuksen nimi ja viite sen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä, kyseinen säännös on esteenä sille, että

tukiohjelman katsottaisiin täyttävän edellytykset sen vapauttamiseksi kyseisen asetuksen 25 artiklan 1 kohdan nojalla SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta.

Toinen ja kolmas kysymys

53

Ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus huomioon ottaen toiseen ja kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

54

Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi [SEUT 107 ja SEUT 108] artiklan mukaisesti 6.8.2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 800/2008 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että jos pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen tukiohjelmaan ei sisälly nimenomaista viittausta tähän asetukseen siten, että siinä mainitaan asetuksen nimi ja viite sen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä, kyseinen säännös on esteenä sille, että tukiohjelman katsottaisiin täyttävän edellytykset sen vapauttamiseksi kyseisen asetuksen 25 artiklan 1 kohdan nojalla SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta.

Allekirjoitukset

(*1) Oikeudenkäyntikieli: saksa.